

DEBRECZENI

FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA:

A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ
TÁRSULAT.

*

XLVIII. ÉVFOLYAM. — 2. SZÁM.

*

FELELŐS SZERKESZTŐ:

KISS ENDRE.

SZERKESZTŐ-TÁRSAK:

B. KISS PÁL, BIKI ANDOR, VENETIÁNER SÁNDOR.

KIADÓHIVATALI FŐNÖK:

GÖNCZY BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Collegium.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre: 5 korona. Félévre: 2 korona 50 fill. Ifjúsági egyesületeknek 4 kor. Főiskolai hallgatóknak 3 kor.
Egyes szám ára 30 fillér.

*

Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalata. 1905—1806.

Felkérjük tisztelt előfizetőinket, hogy előfizetési díjaikat mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldését akadálytalanul eszközölhessük

Szerkesztőség.

Az akadémiai ifjuság találkozó helye!

BÁN KÁLMÁN

fűszer és csemege üzlete a kollégium mellett.

Ajánlja a főiskolai ifjuságnak dúsan felszerelt üzletét!

Tájékoztató :

hideg felvágottak,
debreceni
kassai } sonkák,
prágai
szalámi,
főtt kolbász,
császárhús,
kolozsvári szalonna,
disznósajt,
paprikás szalonna,
nyelv,
szalvaládé,
pariser,
virslis főzve.

Svájci, emmentali sajt, magyar,
trappista, gwargli (pogácsasajt).

Ecetes és sós orosz hal.

Szardínia.

A közeli tél beálltával ajánlom finom
rum és thea raktáram.

Elsőrendű gyárból szerzett cukorkáimat.

Mindennap friss cukrásztészta.

Friss perccel, lacipecsenye minden este
7 órakor friss sütés!

Minden reggel forralt tej.

S végül ajánlom

óriási nagy választékban szivarkahüvelyeimet.

A „Debreczeni Lelkészi Tár“-t és
egyéb reform. theologiai műveket

havi részletfizetésre szállít

Hegedüs és Sándor protestáns könyvkiadóhivatala
Debreczen, Kossuth-u. 11. sz.

* — * — *

DEBRECZENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, collegium.</p> <p>Megjelenik havonként kétszer.</p>	<p>Felelősszerkesztő: K I S S E N D R E. Szerkesztőtársai: B. Kiss Pál, Biki Andor, Venetziáner Sándor. Kiadóhivatali főnök: Gönczy Béla.</p>	<p>ELŐFIZETÉSI ÁRAK:</p> <p>Egész évre 5 korona. Fél évre 2 kor. 50 fill. Ifjúsági egyesületeknek 4 korona Főiskolai hallgatóknak 3 korona Egyes szám ára: 30 fillér.</p>
---	--	---

Országos Diákszövetség.*

Fővárosi napilapokban, rövid kis ujdonság alakjában lehetetlennek látszó hirt olvasunk. E hir szerint a budapest főiskolai ifjuság a napokban tartott társas összejövetelén végleges jellegű határozatot hozott volna az Országos Diákszövetség megalakítására és az egyes főiskoláknak a Szövetségben való mikénti képviseltetésére vonatkozólag. A határozat értelmében a szövetség még a napokban megalakulna úgy, hogy minden főiskola 30—30 hallgatója közösen választana egy-egy nagybizottsági tagot. A lapok közlik a szövetség további szervezetét is, amelynek ismertetését — tárgyalásába ez alkalommal amugy sem bocsátkozhatván — feleslegesnek tartjuk. E továbbiakból azonban okvetlenül megemlítendő még az a pár soros befejezés, amely két igen fontos körülményt foglal magában: az egyik az, hogy a szövetség kezdetben csak a budapesti ifjuságra terjedne ki, a vidék később lenne bevonandó; a másik, hogy a megalakítás gyorsaságának célja abban keresendő, hogy a főiskolák ifjusága a november 2-iki halottak napján nemzetünk nagyjainak sirjánál „már a maga demokratikus szervezetében akarja magát képviseltetni“.

Dicséretes dolog, hogy a budapesti ifjuság, amely már számaránya miatt is kétségtelenül hivatva van arra, hogy diákságunknak minden tekintetben vezetője legyen; idejéből az egész ország ifjuságát érdeklő ügyek tárgyalására is szakít. Még szebbnek látszik, különösen első tekintetre, az a tény, hogy ez ügyeket nemcsak tárgyalja, de látszólag hatalmas alkotó erővel megvalósítani is akarja.

* Nem érték ugyan egyet a cikk írójának minden kifejezésével, minthogy azonban a cikk a vidéki és debreceni ifjuság jogos érdekeinek védelmezéseit célozza, kötelességemnek tartom közölni. *Szerkesztő.*

Más azonban az a kérdés, hogy bizalmas jellegű pártvácsorákon ilyen határozatok hozása jogában áll-e a budapesti ifjuságnak? A felelet egyszerűen *nem*.

Hivatkozhatunk a tavaly Debreczenben tartott diákkonferenciára. Igaz ugyan, hogy ezen a konferencián épen Budapest nem vett részt, de határozatait, melyeket az »Egyetemi Lapok« is közölt, a maga részéről a budapesti ifjuság is elfogadta akkor, mikor egyik igazi vezetője Zsitvay Tibor azokról cikksorozatot irt és őket elvileg helyeselte. E diákkonferencia pedig Debreczenre bizta, hogy az Országos Diákszövetségnek előmunkálatait Makoldy Viktor, kolozsvári bölcsész benyújtott tervezete alapján ejtse meg s munkálatairól még az ezen iskolai évben, itt tartandó diákkongresszusnak jelentést tegyen.

És most mi történik? Budapesten vig fiuk, fehér asztal mellett, vidám borozás közben felvetnek egy ilyen, az egész ország ifjuságát a legnagyobb mértékben érdeklő fontos ügyet s arról már csak a kivitelre váró határozatot hoznak. Ez a negligálás, amely minket csak „később bevonandóknak« tart, a lehető legnagyobb mértékben sértő lenne akkor, ha ezek a határozatok a budapesti főiskolák hallgatóinak azon elemétől származnának, amelyek már szellemi képességeiknél fogva is hivatva volnának arra, hogy a pesti ifjuság vezérei legyenek.

Azonban a környezet, amelyben e határozatok hozattak, a mód, amely szerint létrejöttek s a befejező záradék, amely a szövetség gyors megalakításának célját politikai tüntetéssel kapcsolatosan határozza meg, eléggé ismertetői a pesti ifjuság azon elemének, amely ott az egyetemeken most a hatalomra látszott emelkedni.

Az az elem ez, amely a végletekig bírja akkor, ha a száj, vagy az ökölnék juttat szerepet az

utca sőpredéke, de amely meghátrál, ha komoly, tudományos előhaladásról van szó.

És épen ebben különbözik a vidék ifjúsága a fővárositól. Nem az erkölcsök feslettsége a fővárosiaknál s mi bennünk az egészségnek diadalittas tobzódása, de a mi komoly törekvéseinkkel szemben a pestiek léha és szalmalángszerű fellobbanásai az a különbség, amelynek folytán a budapesti ifjúság egy része már régen rászolgált a »romlott« elnevezésre.

Csak egy része. Mert mi hódolattal hajolunk meg a komoly munka előtt. A fővárosiak nagy elnökeit, a pesti ifjúság nemes törekvéseinek vezéreit mi is a mi elnökeinknek, a mi vezéreinknek tartjuk. De utcai verekedések vezérével közösséget nem vállalhatunk. Idehaza is kiközösítjük őket magunk közül, Pesten sem fogadhatjuk el őket.

Pedig eddig basáskodtak fölöttünk. Hétköznapon ismeretlenek valánk. Ám, ha utcai tüntetésekről volt szó, ha a mi lelkesedésünkből akartak fásult sziveikben újra tüzet gyújtani, akkor elővették a „jó vidéket“ és a jó vidék mindannyiszor kötélnek állt.

Ha a pesti ifjúság, mint összeség kért volna fel e támogatásokra bennünket, panaszunk nem volna. Szükségük volt ránk, mi testvéri szeretettel siettünk hozzájuk. De egyes, magukat feltolt alakoknak levelezőlapos, még a jobbik esetben sürgönyös felhívására engedelmestünk mi mindig.

Gyerekjátékszer, bábu voltunk a pestiek kezében, megérdemeltük ezt az újabb arcucsapást.

De ha fáj is ez az újabb sértés, ha erre fel is ujulnak a multban kapott, de be sohasem hegedt sebek is, azért ne zugolódjunk. Inkább álljunk talpra, követeljük jogainkat. A mi részünkön van az igazság; Budapest engedni kénytelen.

Matolcsy Sándor.

Hasszán papucsá.

Irta: **Pap Lénárt.**

(Folyt.)

— Mikor Hasszán szép asszonya elment, összedörzsölte kezeit s örömeiben táncolni kezdett. azután újra kiállott ajtaja elé áruit kínálni:

— Szóját papucsot vegyenek... olcsó..., most már csak hat piaster, de azért odaadom

ötért... s aztán ugrált, nevetett. A körüllevő bazirgiánok csak csóválták a fejüket.

— Ez a Hasszán tisztára megbolondult, Allah angyalaira megbolondult!

Menjünk a vásár másik részébe, oda, ahova a gyermek csoport kezd seregleni!

A bazárok között ragyogó ruhába öltözött török ur jön, egy öreg szolgál kiséri

Magas, terjedelmes kerületű férfi, hosszú, aranyos csattos kék kaftányban, ami elől nyitva van, hogy a himzett selyem mellényt s a rajta levő nagy ezüst gombokat látni engedje; fején nagy piros turbán, a turbánon galambtojás nagyságu smaragd — üvegből; az egész fejtakaró olyanformán van összeszerkesztve, mint egy megtépett csókafészek: itt-ott kiáll, belőle egy színes toll; lábain fából készült szandál, melyekbe felül arany szeget vert a varga.

Ez volt Hasszán gazdag szomszédja.

Szolgája öreg török férfi, ravasz, de azért barátságos arcú muzulmán, arcán ránc-hieroglifákat irt az idő, melyekből jó kedvet, vigszágot, örök derűtséget lehet kiolvasni. Feje kopaszra van nyirva, rajta turbánja féloldalra türve, melynek kicsüngő vége vállára fityeg; hosszú fehér szakállá melléig lóg le. Ruhája teveszőr köntös, font kötél az öve, melynek lószórból van a bojtja, egyik végén érckarika, másikon írószeres szelence csüng.

Nagy szandáljában nehézkesen cammog ura után, kerülve a sarat s a pocsolyát, nehogy nagy szalmával tömött facipője beleragadjon, ha pedig valami kőbe megbotlott, felemelte, s eldobta onnan — legtöbbnyire egy-egy gunyolódó siheder után.

Általában egész magaviselete azt mutatta, mintha inkább barátja, mint szolgája volna urának.

Ez volt Ali; a papucsos bazirgiának legjobb pártfogója, kinek pártfogása bizony többet ért, mint holmi nagy uré, különösen urával: a gazdag szomszédval szemben.

Régi ismerőse volt Hasszánéknak; még a bazirgián atyjának is ő mondta a meséket, s akkor is ilyen ráncos képű öreg volt, nem nagyon fogott rajta az idő.

Haszánt meg nagyon is szerette.

A bazirgián neki beszélte el baját, hogy Ali nem akarja hozzáadni a leányát, pedig az nem húzódzik tőle.

A jó Ali, mint máskor, most is csak nevetett s megveregetve Hasszán vállát, megigérte, hogy tenni fog valamit.

És bizonyára tenni is fog, ha megigérte. Most is abba mesterkedett. — Levitte urát a magyar piacra s elmondta, hogy ott akar Hasszán házat venni, aztán hogy el tudta dicsérni azt a jámbor bazirgiánt: milyen szorgalmas, milyen ügyes! minden piaszterből kettőt csinál eszével! milyen jó ember, mennyire szeretik a többi bazirgiánok, meg aztán milyen gazdag lesz ez, ha megtelepszik a magyarok közt.... minden gyaurt papucsba bujtat!

Majd szerét ejtette annak is, hogy ura felmenjen a török piacra a sátrak közé, hát ha ott Hasszán boltját meglátva, meglágyul szive.

Hanem bizony nem veszi észre a nagy török ur a szegény bazirgiánt, úgy elment a sátra előtt, hogy Ali még figyelmeztetni sem tudta rá, de talán nem is akarta, furfangos agyában más tervek érlelődtek meg.

Mikor odaértek a papucsos bazirgián sátrához, csendesen hátramaradt s Hasszán mellé férközve, odaugrott:

— Most jöjj utánunk!

Nem vette észre senki.

Mikor Hasszán ezt meghallotta nagy ámulatára a körülötte levőknek a kezében levő aranyos szegekkel talpalt papucsot nyitott ládjába vágta, felkapott egy nagy sofát a lábára, sárgakék cikornyával diszitett ruhájára egy kaftánt húzott, a nagy pénztartó piros szandál tartalmát kaftánja bő zsebébe üritette, s az öve mellől kivévén egy irgalmatlan nagy kulcsot, bezárta vele fabódéjának ajtaját, kulcsát övébe visszatette s megfordítván az ajtó kilincsét, hogy lássák: nincs itthon a gazda, kutatva végig nézett a népcsoporton, s indult Aliék után; kiabálhatták utána a kis magyar ingerkedők: török-tatár, furcsa madár! — elment.

Ezalatt Ali gazdája a piacon végig lépegetett, egy-egy bazirgiánt nagy kegyesen megszólított, az ajándékokat még nagyobb előkelőséggel zsebrerakta, a kalappal köszönő magyar fiuknak barackot nyomott a fejére, mért veszik le a kalapjukat; végül befordult a sikátoron, melyel szemközt a mecset épült, az előtt meghajtotta magát s megállott egy diszes mór-stylben épült lak előtt.

Az épület fából készült, de igazi keleti pompával. Lapos tetejének egy része üvegből volt készítve, másik része csinos kertté alakítva; a négy sarkán hagyma alaku tornyok meredtek az égnek, színes kerek ablakokkal, a tornyokon ezüstözött, aranyozott félhold és csillag ékeskedett. Ajtaja nem volt az épületnek, hanem helyette függönyök, sulyos himzett szmirnai selymek takarták a bejáratot, a függönyök arany cikornyái közt sárga kék liliumok, rózsák, napraforgók diszelegnek. A lépcsőzetes benyílónál két fekete szerecsen állott egész mozdulatlan, csak szemök fehérje sötétült el néha, mikor lehunyták sötét szempilláikat. Egyik kezökben hosszunyelű szekerce van, a másikat a mellettök levő bronz oroslánnon nyugtatják.

Itt lakott a török ur.

A két szerecsen utat nyitott neki s eltűnt a függönyök mögött, Ali pedig hátul, kívül maradt; utánuk néhány perc múlva Hasszán is megérkezett.

— Siess, siess! — kiáltott már messziről Ali neki, s nagy hamisan mosolyogva egyik zsebéből egy szép himes papucsot, a másikkól egy gondosan összehajtott irást vett elő, amit szépen a papucsba rejtett.

— Tegnap papucsod nem hozott szerencsét — beszélt a lihegve érkező Hasszánhoz, — hátha ma megteszi; ne félj, nem ismeri fel uram, benn homály van s a nélkül sem lát három singnyinél tovább, néha még a kalamárist is vizespohárnak nézi.

Hasszán kérdeni akarta, hogy mit fognak tenni, de Ali magyarázat nélkül megfogta a kezét s bevonta az ajtón:

— Gyere csak be!... s hagyj rám mindent!

Hasszán először alig látott valamit, csak sokára szokta meg szeme a félhomályt s ismerte fel a tárgyakat.

Az volt ám még csak a valami, amit ott benn lehetett látni!

Az ajtóban mindkét felül lilium alaku kandeláber állott, amelyben kék lángu szesz égett; a sárga, rózsaszínű, kék, zöld ablaküvegen csak homályosan sütött be a napsugár; a falak élővirágokkal voltak diszítve, s a palló nehéz fehér takaróval fedve, hogy a léptek zaja elnémuljon. A nagy terem teteje világos kék üveg, rajta rendtelenségben arany csillagok voltak elszórva, néhol

fehér felhő gomolyag utánózva, egyik szegletében egy fellegnyelv által keresztülmetszve, a hold. A szoba közepén nagy szófa terpeszkedett, melyet egész betöltött a nagy ur.

Hasszán leborult előtte, Ali pedig, a cifra papucsos előlépett.

— Hasszán megint eljött hozzád — szolt s mikor látta, hogy a hatalmas ur homlokát összeráncolja, másképen kezdte a támadást, hirtelen oda nyújtotta a papucsot — ezt hozta; fogadd el tőle!

A nagy ur elvette, husos kövér kezeiben forgatva megnézte talpát, himzését, bársonyát, végül elégedetten csóválta meg a fejét, s kissé a ráncok is elsimultak homlokán — nem ismerte meg, hogy ugyanaz, amelyet előbbi napok valamelyikén Hasszánnak ingerültségében visszaadott; utóljára kihuzta belőle az írást:

— Hát ez mi?

Hasszán csak nézte, hogy mi lesz már ebből.

Most a nagy ur az írást kezdte nézegetni, fordította alulról-fölfelé, fölülről-alulra, keresztbe, oldalt, széttárta a kandeláber felé, széttárta az ablak felé, utóljára a sötét felé is, végre megszólalt:

— Hasszán fiam! olyan apró betűvel irtad ezt, hogy nem tudom elolvasni.

A bazirgián majd kimondta, hogy hiszen azt nem ő irta, hanem Ali — ki eddig mosolyogva nézte, hogy mit csinál ura — megelőzte:

— Azt kéri tőled, engedd meg neki, hogy boltját a magyarok piacára tegye át, ahol a háza is van, ott van az írás másik oldalán nagy betűvel kérelmének tartalma... elolvashatod!

A hatalmas ur megtalálta.

— Legyen úgy fiam Hasszán — szolt miután átfordította a másik oldalra s megnézte az írást, de bizony azt sem tudta ő elolvasni, ép úgy, mint a többi részét, hanem hát röstelte mondani — legyen úgy!... ne mondd, hogy minden kérésed megtagadom, nem vagyok én azért rossz ember, hogy a multkor nem tettem meg a kérésed... hanem azt a mult héten hozott papucsod azért elhozhatnád!

Hasszán megígérte, hogy megteszi, (magában meg azt gondolta, hogy majd csinál egyet, csak hogy réz himzéssel, ha azt nem vette észre, hogy a mostan odaadott papucs már egyszer

volt a kezében, azt sem veszi észre, hogy a réz szállal készített himzés nem arany).

Ali azonban okoskodni kezdett:

— Nem elég ám az ígélet... talán, hogy a magyar vásárbíró elzavarja, irás kell nekünk: a neved. Ird csak alá — s kalamust meg festéket véve elő a kezébe nyomta urának — ird ide a nevedet — s az apró betűk alá mutatott, -- s aztán ird ide is, s ekkor a nagybetűk alatt huzta meg a körmével a helyet, hova ura nevének leírja.

Az öreg megtette, vagy háromszor elcsepentve a tintát, s meggörbitve a kalamus orrát, azután mosolyogva simogatta a selyem papucsot, tapogatta az arany szegzeit, meg a szófa érc szegletéhez is hozzádörgölte, hogy vajjon belől is arany-e?

Az volt.

Bizonyosan nem így tenné, ha tudta volna, hogy mit rejtett a Hasszán papucs, s milyen írás volt az amit aláírt, hanem cirógatás helyett meg fogná piros sarkánál fogva s úgy hozzá vágná Alihoz, hogy mind lefeszlenék bársony szegélye.

Hanem hát még azt Hasszán sem tudta, hogy mi volt az, csak sejtette.

Ezután pedig a bazirgián leborult s az írást elvévén, a teremből kihátrált.

Odakinn megnézte, először felülről-alulra, épen úgy, mint kedves szomszédja, azután alulról-felülre, jobbról, balról, utóljára a névalírást is s akkor elkezdett táncolni, ugrálni s úgy szaladt le a lépcsőn, hogy majd neki ment a két szerecsenek; táncolva érkezett hazáig árulni újra soját, szandált; a két szerecsen gondolta:

— No ez a jámbor megbolondult!

Néhány nap mulva Aliék újra sétára indultak, még pedig a magyar piac felé. A nagy urnak eszébe jutott, hogy meg kellene mérni Hasszánt. Aki ráállott s nagyot nevetett fehér szakállába.

Hasszánnak ujonnan meszelt háza már messziről feltűnt s előtte az ujon összeütött deszkabódé. Már ide hurcolta papucsait; megint fel voltak azok rakva piramis alakba, a nagy piros szója megint a szegletbe függött; hanem a gazda tetőtől-talpig megváltozott: fekete haja parasztosan oldalt két felé volt választva, bajusza hegyesre pederve, lábain fényesre kefélt ro-

gyós száru csizma, rajta zsinóros pitykés dolmány, sujtásos nadrág, a bódé falain pedig kiegészítésül ott függött a pörge darutollas kalpag, alatta meg odatámasztva a rézgombos nádvevessző. Senki sem mondta volna, hogy nem született magyar.

Éppen egy menyecskének papucsot adott el.

— Allah kherim! — kiáltott fel a magyar ur kezeit összecsapva, mikor a bazirgiánt felismerte — hisz ez Hasszán! ez a gyaur... Nézd csak Ali... Hogy vagy fiam Hasszán... fiu, hogy dül rólad a bajuszpedrő szaga... mi lett belőled? s azzal odament, megtapogatta a dolmányát — egész gyaur lettél... hehehe... be furcsa vagy hahaha — s elkezdett nevetni, hogy a hasát fogta: ...huj!

Hasszán csak türte, hogy a nagy ur dolmányába belekapaszkodott s nevéteben majd feldőntötte; majd fogsz te még ugrálni haragodban is — gondolta.

S nem rosszul gondolkozott.

Mig Ali ura ilyen jól mulatott s nagyot nevetett, a sátor belsejében valaki mozgolódni kezdett s kilépett: — a leánya:

— Jó napot apám uram! — kiáltott felé (már megtanult magyarul köszönni)... — Eljött minket meglátogatni?

No most neved jó öreg!

Az először meghökken, eleresztette Hasszán dolmányát, a nevetést is félbehagyta, hanem azért az arca a csodálkozástól csak nyg maradt:

— Nagy Mohamed, szent könyves próféta! — szólalt meg végre — ez a lányom hangja, a nevetés is az! ... de hát mi ez a gyaur cefrang?

A lány olyan takaros magyar menyecskének volt öltözve, mintha épen akkor jött volna Szegedről, még a haja is parasztosan, menyecskésen kontyba volt szoritva; a lábán piros csizma, formás testen piros viganó, amelynek egyik széle köténye szalagjához volt feltűzve, a pruszlikja ujja könyökig feltűzve, az eleje a nyakánál kétfelül lehajtva, úgy, hogy kilátszott rózsás nyaka; a fején babos kendő, az ajkán hamis mosoly; egy papucsot porolt cifra tollbokrétaival:

— Eljöttél apa, gyere be nálunk, ülj le! — ekkor a kötényével letörült egy fenyőfa széket s etette elébe — ne vidd el az álmunkat! ... hát,

hogymint vagytok otthon? ... hogy van Ali bácsi? üljön le maga is!

A hatalmas ur csak bámult, hogy mennyire megváltozott az ő lánya.

— Hát te pokol szülöttje, — ordított végre rá, — hogy kerülsz ide, még pedig ebbe a cefrangba, pillem pátyomos rokolyába — s megfogta a viganóját. Allah kherim! milyen szemérmetlen ruha, nem veted le tüstént (no hiszen úgy illedelmesebb lesz!) nem takarodol azonnal haza — kiállott s megfogta a kezét.

A lány csak nevetett:

— Nem szabad ám — felelt.

— Aztán mért nem szabad? kiáltott az apja s csibukjával olyat ütött az asztalra, hogy a szára is megrepedt, meg a csibuk is — mért nem szabad?

— Mert nem enged az uram, a Hasszán, a papucsos Hasszán — s szerelmesen átölelte a bazirgiánt, aki itt az apja, meg Ali előtt nem szegyelte megcsókolni s a menyecske még nem is ellenkezett. — Csunya gyaur szokás!

Apja most már Hasszánnal fordult szembe, nem tudta, hogy megegye, vagy a csibukja szárával üssön végig pitykés dolmányán, végre is csak rákiáltott:

— Te gyaúrá vedlett mozlím kutya, te istentől elrugaszkodott eb fia, mért nem jöhetsz haza az én lányom? — s ujra megfogta a dolmányát.

Hasszán ekkor kigombolta a nagy cinn pitykékét az ujjasain, volt vagy husz rajta, kivett a zsebéből egy ákombákomb betükkel írott papírlapot s rámutatott:

— Ezért! ... összeadott bennünket a gyaurok papja — azzal összehajtottá újra, kisimitotta a szegletén gyűrődött ráncokat s visszavette a zsebébe — tudod már?

A nagy ur azt sem tudta mit csináljon, végre is a kaftánja zsinórját kezdte lefejtetni.

— Nem lehet az, Hasszán, ugy-e fiam hamis az az irás ... no mondjad hogy az, aztán ereszd haza a lányomat; — most már megsimogatta az arcát is, de egyszerre mintha az eszébe ötlött volna valami, felkiáltott: Az biz' a', hamis; a gyaur pap nem ad össze senkit irás nélkül, a lányt apja engdeelle nélkül; én meg nem adtam egyikötöknek sem. Most beszélj csak fiam!

Ali, aki eddig csendesen nézte ura mérge-lődését, most elkezdett mosolyogni: milyet fog az mindjárt ugrani.

Hasszán pedig újra végig gombolta a dol-mány hosszú pitykesorát s egy másik írást véve ki zsebéből, széttárta a nagy ur előtt. Beszélt az eleget.

(Vége köv.)

Azonos dátumok.

Írta: **Kiss Endre.**

I.

D— 1905 július 2.

Kedves Dezső!

Talán első pillanatban el sem tudja képzelni, mi lehet az oka annak, hogy levelemből elébe hull az a kis karikagyűrű, melynek párja a maga ujján van s melyre ha reánéz, mindig eszébe jut-hatnak forró, szerelmes szavaim, talán azt hiszi, elhervadt szerelemről, elfelejtett esküről regél ez a csillogó-villogó kis ércdarab... nem tudom, mit gondol, midőn meglátja a visszaküldött jegy-gyűrűt, de aligha sejti, a lelki fájdmaknak mily rettenetes kálváriáját állottam ki, mily irtóztató harcot vívtam saját magammal, mig szerelmemet és szívemet elhallgattatva képes voltam hozzáfogni e levél megírásához, mely számomra a szenvedések kifogyhatatlan forrását nyitja ugyan meg, de ta-lán oly szégyentől ment meg, melyet nem lennék képes elviselni.

Higye el, hogy nincs borzasztóbb helyzet a világon, mint az enyém, mert nem óriási csapása az a sorsnak, ha egy leány szép is, gazdag is?

Aki felületesen vizsgálja ezt a mondást, örült-ségnek, istenkáromlásnak minősítheti, de aki mélyen gondolkodik felette, mint én, akinek sok álmatlan éjszakát okozott a miatta való lelkifáj-dalom, mint nekem, az föltétlenül igaznak fogja találni, hogy ritkán számíthat boldogságra az a leány, akiről ellenségei is kénytelenek elismerni, hogy szép is, gazdag is.

Tudja, hogy mindig nagy hajlamom volt a filozofálásra, a reflexiókra; mondhatom, elmélke-déseim semmiről sem tártak elem tisztább képet, mint saját sorsomról, mint arról, hogy én arra vagyok kárhóztatva, ne tudhassam meg sohasem, ki az, aki bennem lelte föl a női ideált, kinek szíve dobogott hevesebben, mikor tekintete talál-kozott az én szemem sugaraival, mert nem tud-

hatom senkiről, aki szerelmemért s kezemért eseng: vajjon mikor szemeim fényét dicsőíti, nem gon-dol-e arra, hogy még csillogóbbak aranyaim?

Elhatároztam, hogy sohase megyek férjhez, így megtréfálom a sorsot, amely azt akarta, hogy a há-zasság birodalmába úgy lépjek be, mint valami ismeretlen országba; nem tudva szerelmet fogok-e ott látni, vagy csak egy oly embert, aki pénz-emre vágyik. Ez elhatározásom soha egy pilla-natra sem ingott meg, mindaddig, mig magát meg nem ismertem, de akkor... akkor szinte szebb színben tűnt fel előttem az egész világ, egy addig nem ismert érzés lett ur felettem, el-felejtettem egy időre elhatározásomat, el minden gondolatomat, kivéve azt az egyet, hogy a magáé akarok lenni s mikor megkérte a kezemet, boldogan mondtam igent. Meg voltam róla győ-ződve, hogy magának magamért kellem, nem a vagyonomért; azt hittem semmit sem kockáztatok, midőn magának adom kezemet; de most belátom, hogy helytelen dolog volt érzelmeimnek átengedni magamat.

Kérem, Dezső, ne értsen félre! Hiszen én most is nagyon szeretem magát s most is esküt mernék tenni érzelmeim őszinteségére; de érzem, tudom, hogy ha valaha oly perc következne be, melyben megtudnám, hogy ez esküm hamis, az a perc halálomat okozná.

Lehet, betegség, hiszterikus állapot, hogy arra gondolok; nem szabad fogadalmamat meg-szegnem, nem szabad engednem, hogy szívem győzedelmeskedjék logikám felett; de leghelyesebb-nek láttam visszaküldeni ezt a gyűrűt; az én szí-veket ugyanis erősebben fűzik magához minden kül-sőségnél az igazi vonzalom kötelékei: így leg-alább tiszta, igaz szerelmem nem lehet kitéve annak, hogy mint a házaseletben, a kétség fellegei tornyosuljanak felette.

Ha magának fáj elhatározásom, mely hatá-rozott és visszavonhatlan, kérem gondoljon arra, hogy ez még több fájdalmat okozott nekem: ne haragudjék miatta szerető volt menyasszonyára:

Mariskára.

II.

Sz— 1905 július 2.

Imádott Mariskám!

Nem tudom, meg fogja-e bocsátni nekem azt az elhatározásomat, hogy ezt a gyűrűt, szerel-münk zálogát, visszaküldve arra kérem, felejtse

el a mi igaz, nagy szerelmünket; felejtse el azokat a rózsaszínű ábrándokat, miket akkor szőtünk, midőn jövődő házasságunkról beszéltünk s nyugodjék bele abba, hogy a sors kegyetlen keze szétválasztja életutainkat.

De kérem, valahogy azt a kérésemet, hogy tekintse eljegyzésünket meg nem történtnek, ne tulajdonítsa a hidegülő szív szavának, mert higgye lel, szívem még talán hevesebben, szerelmesebben dobog, ha magára gondolok, mint valaha; ha csillagszemeire, eszményi természetére. dus ébenhajára s ajkának ígésző mosolyára gondolok, most is azt hiszem, hogy maga a megtestesült tökéletesség, de...

... Óh, nehéz azt egy mondatba önteni, amit most mondani akarok.

Meg akarom írni, hogy már jó ideje nincs sem éjjelem, se nappalom, mert elképzelhetlenül gyötör az a gondolat, hogy én szegény, nagyon szegény vagyok s talán jogom sincs arra, hogy egy drága gyöngyöt hozzak házamba, hol nem talál méltó környezetre; de még ezerszerre nagyobb kint okoz az a másik, agyamat, lelkemet folyton emésztő feltevés, hogy bár szerelmem tiszta, mint a harmattól áztatott hóvirág, lehetnek olyanok, akik azt gondolják, azért házasodom meg, mert anyagi helyzetemnél fogva rá vagyok utalva, hogy a horgomra akadjon egy kis aranyhal; talán lehet olyan pillanat, melyben még maga is azt gondolja.

Tisztán akarok állni az egész világ előtt, de különösen maga előtt édes Mariskám; azért, bármint tiltakozik is e tettem ellen szerelmes szívem, visszaküldöm jegygyűrűjét; maga okos leány, így azt hiszem megérti azt, hogy egy térfinak legnagyobb szerelmét is fel kell áldoznia azért, hogy önértetén legkisebb folt se legyen.

Kis kezeit sokszor csókolja

Dezső, aki mindig magára gondol.

III.

D— 1905 július 4.

Dezsóm!

A szerelmesek sorsát intéző Istenség akarta, hogy mindkettőnknek örömmel és fájdalommal csordultig telt szive ugyanazon napon nyilatkozzék meg, hogy így alkalmam legyen szívének nemeségét, mely még szerelménél is nagyobb, megismerni. Mióta olvastam levelét, melyben maga is, mint én, de sokkal nemesebb indokból, eljegyzé-

sünk felbontását óhajtja, mióta látom, hogy minden tekintetben egész, tökéletes ember az, akit szeretek, minden vágyam e mondatban foglalható össze: A magáé akarok lenni!

Igen, Dezső, a magáé akarok lenni s ha nem akarja, hogy szívem meghasadjon a sóvárgó szerelem miatt, félre kell tenni az aggodalmakat, miket a világ alaptalan ítéletére vonatkozólag táplál; hiszen miért törődnénk az emberek fecsegésével, ha mi ketten meg leszünk győződve róla, hogy frigyünk láncait az égben kovácsolták? Ugy-e, Dezső, igazam van? Ugy-e akar az én szeretett hitvestársam lenni?

Igenlő válaszát epedve várja

Mariska.

IV.

A Torday Dezső ajka körül elégedett mosoly játszott, mikor végig olvasva ezt a levelet, így gondolkozott.

— Mégis csak kitünő ötlet volt az tőlem, hogy hamis dátumot irtam a levelemre. A kis aranyhal nem is sejti, hogy a jegygyűrűt az ő levele olvasása után küldtem vissza s ugyancsak könnyen horgomon akadt. Egy hónap alatt férj és feleség leszünk. A mi azt illeti ideje is már, mert a hitelezők nagyon szorongatnak.

Accord.

*Látszólag minden a régi maradt,
Mint azelőtt egy-két hónapja még.
Csak a rózsza hervadt el az alatt —
És lett egy kissé borongós az ég.*

*Te nem változtál. Arcod mosolygó,
Az én beszédem tréfa, hangulat.
Mégis .. valami fáj, imbolygó
Árnyék remeg a léha szó alatt.*

*Valami mégis, mint egy gyászfátyol:
Közénk suhan, ha beszélek veled.
Sugár sem ég már homlokod felett:
Egy emlék az — bohó, elmúlt világból...*

Kuthy Sándor.

Kerestem a boldogságot.

Jártam fényes palotákban,
Nagy városok nagy zajában —
Kerestem a boldogságot,
S nem találtam.
Hideg önzés lakozik a
Palotákban.

Azt hittem fel ott találom
Egy életre édes párom.
Gyakran hittem: feltaláltam!
S nem sokára
Széjjel oszlott édes álmom,
Mint a pára.

Összetörten, kimerülten
Kis faluba menekültem.
Keresni a boldogságot...
Hát ha ott van?
Kerestem a boldogságot
A kunyhókban.

Már-már hittem feltaláltam
Egy hófehér kicsiny házban.
Egy kicsiny ház lakójában,
De csalódtam.
E csalódás fájt lelkemnek
A legjobban.

Összetörten, kimerülten,
Az Istenhez menekültem,
S ime lelkem megnyugodott,
Ujra éledt,
Ismét dicső, ismét szép lett
Ez az élet.

Zámbory Lajos.

Dalok**a kis színész leányhoz.**

Midőn kiléptél a lámpák elébe
És összecsattant száz, meg száz tenyér
S egy perc alatt, a pillanat varázsán
Istentől felkent művésznő levél —
Nem vetted észre: egy páholy zugában
Mint csüggtem ajkad mindenik szaván,
Mint néztelek titkon epedve érted,
Édes szerelmem, kis színész leány.

Sötét szemednek észbontó sugára
Szívembe véste édes arcodat;
Csillagvilágos bűvös éjszakákon
Álmomban érzem forró csókokodat.
...Már most ha lantom húrja pendül
S hozzád röpül a nóta mindahány:
Ne feddj meg érte, — nem tehetek róla,
Hogy úgy szeretlek kis színész leány.

* * *

Mig játszák fent a szinpadon
A bús tragédiát
És tombol, tapsol lelkesen
Sok ur, hölgy és diák,
Én nézek némán szótlanul,
Még sirok is talán,
Van nékem is tragédiám:
Egy kis színész leány.

Don Calvadás.

Álomkép.

Álmondtam egyszer ideálról,
S futottam érte szüntelen.
Kerestem folyton... alva... ébren
S hogy föltaláltam: arra kértem
Az én édes jó Istenem!

És föltaláltam!... Megvalósult
A lelkem álma egy napon;
De addig mennyit tévelyegtem,
Mig álmaim mását kerestem
Téves, bolyongó utakon!?!.....

Te vagy! kit láttam álmaimban,
S kit föltaláltam, — angyalom!
Te gyógyítád meg fájó lelkem!
S hogy téves utról jóra lettem —
Azért szeretlek oly nagyon!

Azóta is, — bár gondolatban
Veled vagyok én, csak veled!
Szünetlen látlak nappal — éjjel,
A kelő és a tűnő fénnel...
S szívem dobogja, hogy: — szeret!

Szabó István.

Mosolygó arccal.

*Járok-kelek a nagy világban,
Az arcomon örömsugár van.
Búsulni nem lát senki engem;
S ha meg-megszólal néha lantom:
Nem kél a világ rendje ellen,
S a szerelem búját se dallom.*

*Pedig szívemben rejtve mélyen,
Mint gyászos oszlop áll sötéten
A fájdalom, s a bú, a méla.
S agyamban él, mely szinte éget,
— Mely majdnem szétfeszíti néha —
A nagy kérdés: Miért az élet?*

*És lantom még sem kél panaszra,
Ajkam nem tör ki hosszú jajjba.
Elrejtőzötten a valóság,
Ott lenn él a szívembe mélyen,
Ne hogy anyám, te, drága jószág,
Künnnyüidet hullassad értem.*

Zámbory Lajos.

Dal.

*Mért oly temérdek a sóhaj
És oly sok ma már a dal —
Az emberek szive talán
Azért üres, kihalt?*

*Az én szívem is dallal van tele,
Az érzésimet mégsem árulom;
S csak amikor már nem bírok vele
Fakad dallá a fájdalom*

*Egyet fogok én csak dalolni
Szilajon égő, izzó éneket, —
Egyet fogok csak — de abban
A szívem, a lelkem benne lesz!*

*S ha lelkem majd elég e dalban,
Örömet halok meg én —
Egy álmodó lélekkel ismét
Kevesebb lesz a földtekén.*

Julow Wiktor.

Színház.

Köszöntöm az olvasót, kinek szive melegben dobban meg, ha föltárjuk előtte a művészetek csodálatos kincsesbányáját, aki e lapban régóta látott hézagnak betöltését látja ez új, állandó rovat megalapításával; köszöntöm a művészeket, akiknek nagy és szép hivatást juttatott a sors osztályrészül; akiknek legnemesebb feladatuk az, hogy nagy alkotásoknak nagy alakítói, a hétköznapiasság színvonalán felülemelkedő művekben megnyilatkozó fenséges megtestesítői legyenek. Minthogy nézetem szerint egyrészt a színésznek legszebb célja az, hogy minden szerepében olyan legyen, hogy alakításában ott lássuk izzani az igaz, való életet, másrészt az ifjuságnak kötelessége — és pedig mindig hiven teljesített kötelessége, — hogy különösen az olyan szindarabok iránt érdeklődjék, melyek alap-gondolatában nemes életigazság szűrődjek le; vagy mely jeleneteiben ott látja lengedezni a klasszicizmus szellőjét, a »Főiskolai Lapok«-nak pedig nincs tere reá, hogy estéről-estére ismertesse a darab értékét s a szereplők játékát; — hogy hasonlattal éljek: csak járkalni fogunk a színrekerülő darabok virágos kertjében s azokat költjük ismertetésünkben csokorba, melyeknek illata, varázsa különösen hat lelkünkre. Az előadott darabok közül azokról fogunk kiváltképpen megemlékezni, melyeknek fensége vagy bája gyönyörködtetően hat szívünkre, vagy amelyeknek hazafias tüze hivatva van fényesebb lánggra lobbantani lelkesedésünk fáklóját: az előadók játékában pedig keresni fogjuk — s vajha ne keresnénk sikertelenül! — a klasszicizmus fényétől megaranyozott reálitást.

*

Október 6-án este a szintársulat is kivette részét az aradi hősök iránti kegyelet adójának lerovásából. Mielőtt a színpad festett világában életre kelni láttuk volna egy régi magyar történelmi dráma büszke hőseit: — Szakács Andor, a szintársulat egyik jeles tagja mély hatást keltve szavalt el egy hazafias alkalmi költeményt. Ünnepi hangulat töltötte el az egész közönség lelkét; s ez az ünnepi érzés magyarázza meg azt, hogy a közönség az ezután előadott »Bibor és gyász«-nak nem gyenge koncepcióját és fogyatékos lélektanát tekintette, hanem a benne megnyi-

latkozó igaz hazafiui lelkesedést s a szereplőket gyakran tüntette ki felzúgó tapsaival.

A szereplőkről, ha nem is mondunk részletes bírálatot, meg kell emlékeznünk egy fiatal művészemberről, aki ez este jeles színészi kvalitásokat árult el. Ternyei Lajos ez, ki Béla herceg szerepét természetes közvetlenséggel játszotta: — beleöntötte egész lelkét ebbe a szerepbe; — érzéseinkre, lelkünkre csodálatosan tudott hatni, alakításának természetessége szinte együttérzésre készítette a szemlélők lelkét is; — szinte beleképzeltük magunkat annak a poétikus lelkű ifjunak fájalmába, akinek érző szívére kétszeresen sulyosan nehezedik az a csapás, hogy nem láthatja a mindenséget a bearanyozó napsugár mosolyát. Alakítása különösen az utolsó felvonásban állott művészi magaslapon. Mellette szép és megérdemelt sikere volt az István király személyesítőjének, Szakács Andornak.

*

Október 7-én ünnepelte a szintársulat a debreceni színház fennállásának negyven éves jubileumát. Az ünnepi este szép, lélekemelő volt. Ott láttuk a nemzet büszkeségét, Blaha Lujzát is színpadunkon; ki ez alkalommal A falu rossza első felvonásában, a Finum Rózi szerepében bővülte el csodálatosan zengő dalával s művészi játékkal a közönséget azokon a deszkákon, melyeken hajdan, mint a debreceni szintársulat tagja, halomszámra aratta a babért. Az est műsorából ki kell emelnünk még két veterán, már rég nyugalomba vonult színművésznét, Mándoky Bélának és Gárdonyi Antalnak szereplését, kik »Bánk bán» második felvonásában, mint Bánk és Biberach megmutatták, hogy ereikben még mindig az Istentől megáldott színésztalentumnak tiszta vére csörge-dezik.

*

Valami ellenállhatatlanul ösztönöz arra, hogy a 12-én színrekerült »Boszorkány-»ról, Sardounak ez izgató jelenetekben bővelkedő darabjáról megemlékezzem. Készítet az a sok egymással hollokegyenest ellenkező kritika, amely e darabokról különböző fővárosi lapok hasábjain megjelent s az a sok igaztalan, meg nem értésből származó vád, mely ez értékes írói alkotásról elhangzott. Némelyek csak a szenvedélyek idegizgató, démoni fellángolását, csak a hatásvadászó jelenetek mesterei tömörítését látták e da-

rabban s az egész darabot a modern szeczeszió mérges kinövésének tekintették. Akik mélyebben, behatóbban tanulmányozzák ezt a színművet, azoknak észre kell venniök, hogy azokban az ugynevezett hatásvadászó jelenetekben mély lélektani igazság van s bámulniok kell a költő művészetét, ki a romantika színes pókhálójával meszerien szövi össze a tiszta realizmus aranyfonát. A szereplők közül különösen Jeszenszkyne érdemli meg, hogy játékaról a bírálat szűk keretében is a dicséret hangjának superlativusában emlékezzünk meg. Teljesen beleélte magát nehéz, gondos tanulmányt igénylő szerepébe; — egyetlen mondatáról, egyetlen mozdulatáról sem mondhatjuk, hogy ne lett volna szerves része annak a harmónikus egésznek, annak a tudatos, magas színvonalon álló alakításnak, melyet Jeszenszkyne Istentől megáldott művészetet mutatott be a nézőknek. Szabó Irma és Arday Ida kis szerepeikben nagyok voltak. A férfi szereplők közül egyepül Györe Alajos érdemel dicséretet mély tanulmányra valló alakításáért; — a többiek játéka részben közepes színvonalon, részben annál is alantabb mozgott.

Könyvszemle.

Alkalmi és emlékbeszédek. Irta: dr. Koltay Virgil. Olvasóink figyelmét felhívjuk az ismer tnevü író lendületes emlékbeszédeire, melyek Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) kiadásában jelentek meg, s 2 koronáért kaphatók. A kötet a következő beszédek tartalmazza: Kisfaludy Károly emlékezete, Széchenyi István gróf emlékezete. Beszéd Jókai Mór ötvenéves írói jubileuma alkalmából, Az új ezredév küszöbén, Tíz halhatatlan, Beszéd az 1848-ik, törvények 50-ik évfordulóján, Czuczor Gergely emlékezete, Gyászbeszéd Erzsébet királyné felett, Baross Gábor emlékezete.

Emlékbeszédek. Irta: Vass Bertalan dr. Négy hosszabb emlékbeszéd jelent meg Vass Bertalan dr.-tól egy kötetbe kötve, melynek előszavában beszédjeinek kiadása céljából maga a szerző így nyilatkozik: „Mivel mi magyarok irodalmunkkal eléggé nem foglalkozhatunk s mivel beszédeim általános elismerésben részesültek, hogy a nagyközönségnek s főképen a hazai ifjuságnak hozzáférhetőbbekké tegyem, engedtem át azokat újabb kiadásra“. A kötet, melynek ára 1 K 20 fill., szintén Lampel Róbert kiadásában jelent meg.

A gyorsírási szemle 3. évfolyamának 1—2. száma e hóban megjelent. A csinos kiállítású füzet, melyet Bárdos György szerkeszt, változatos tartalmával arról győz meg bennünket, hogy a gyorsírás iránt érdeklődőknek rendkívül hasznos szolgálatot tesz. Előfizetési ára egy évre 3 korona s ez összeg a szerkesztőség (Budapest, II. Margit-rakpart 15. I. em.) vagy kiadóhivatal (IV. Kaplony-utca 1. I. em.) címére küldendő.

Ifjusági hírek.

Október 6. Gyászünnepet ült akadémiánk ifjusága október 6-án. Fekete és nemzeti színű zászló jelezte a gyásznap jelentőségét főiskolánk homlokzatán. Az ifjuság a M. I. Ö. T. által rendezett gyászünnepélyen adott kifejezést kegyeletes érzelmeinek. Az ünnepély programját a főiskolai énekkar gyászdala vezette be, melynek elhangzása után dr. Ferenczy Gyula akadémiai igazgató tartotta meg megnyitó beszédét. A tüzes, gyújtóhatású szónoklat az egész közönség osztatlan tetszésével találkozott, amely szünni nem akaró tapsban nyilvánult meg. Majd Varga Antal 2. th. szavalta el Kiss Endrének, lapunk szerkesztőjének mult számunkban közölt pályadíjnyertes ódáját. A szavaltat, mely különösen a liraibb részletekben tünt ki, gondos tanulmányról tett bizonyosságot, azon részekben pedig, melyekben a szónoki páthosznak jut a legnagyobb szerep — az a hű, közvetlen egyszerűség új oldalról mutatta be Varga Antalt, a M. J. Ö. T. egyik leggyakorlottabb szavalóját. Hajdu István 8. g. o. t. gordonka szólója következett ezután, kinek játéka tehetségről és szorgalomról tanuskodik. A zeneszámnak nagy előnyt biztosított Balogh István diszkrét zongorakiséréte. Ezután Kiss Endre emlékbeszéde érdemelte ki a közönség tapsait. A költői lendületű beszéd tömör vonásokban vázolván október 6-ának jelentőségét, ódai hévvel ünnepelte a magyar szabadság vértanuinak emlékét. Örömmel láttuk, hogy az ünnepi szónok nem tartotta magát szorososan a konventionális szabályokhoz és úgy a tartalomban, mint az előadásban eltért a már régen megunt sablontól. Steiner István 1. jh. szavalta ezután Ábrányinak Október 6. című költeményét. Szavaltatát ifjui hév és nemes páthosz jellemezte. Végül a főiskolai énekkar énekelt el a Hymnuszt, precíz, összevágó előadásban, melyet a szép számu és előkelő közönség állva hallgatott végig. Az énekszám elhangzása után a gyászünnepély véget ért.

A „M. I. Ö. T.” október 7-én tartotta harmadik rendes heti gyűlését. A tárgysorozat első száma Varga Antal 2. th. szavaltatát volt, aki Kiss József Rab asszonyát adta elő, sok közvetlenséggel, megfelelő tanulmányal. Azonban a ballada drámai gyorsaságával nem tudta összhangba hozni kissé monoton hanghordozását s ennek folytán nem színezhetette kellőleg az érzelmek egész skáláját tartalmazó költeményt. A szavaltatot közép sikerült fokozatban részesítette a társulat. Majd Marjai Géza 1. th. olvasta fel „Anyám” című három részből álló költeményét, amely bár témájához képest szerfölött terjedő s az egyseges kompozíciónak teljes hiányát mutatja, mégis tárgyával, hangjával, az érzelmek egyszerű, hű és közvetlen kifejezésével nagy hatást ért el, melynek bizonyossága az, hogy a társulat a szerzőnek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Ezután Csapó Ödön 3. th. szavalta el Váradi Antal „Rákóczi” című költeményét. Azonban hangjával nem volt képes megküzdeni azokkal a feladatokkal, melyeket e költemény a szavalóra reárá és így hatást egáltalán nem tudott elérni. A szavaltat és a bírálatok elhangzása után az ülés véget ért.

A hittanhallgatók becsületszékét szeptember 28-án alakította meg a theologusok nagygyűlése. A becsületszék tagjai lettek a IV. évről: Jóljárt István, Szarka Boldizsár és G. Szabó Gábor póttag. III. évről: Barkaszi Károly, Gyökössy József és Szabó Géza póttag. II. évről: Sárközy

Lajos, Fekete János és Domján Lajos póttag. I. évről: Venetianer Sándor, Peleskei Sándor és Marjai Géza póttag. A becsületszék a maga kebelében a jövő hét folyamán fog megalakulni, amikor is megválasztja elnökét és jegyzőjét a saját tagjai közül és már a közel jövőben megkezdí működését.

Ifjusági nagygyűlés. Október 3-án nagygyűlést tartott Akadémiánk ifjusága Papp László szenior elnöklete alatt, amikor is több fontos ifjusági ügyben hozott határozatot. Elsősorban a zászlótartókat választották meg Barkaszi Károly 3. th. és Szilágyi Dezső 3. jh. személyében, akik a szertartásos esküt a gyűlés színe előtt letették. Ezután az oratóriumi emléktábla ügyében határozott a nagygyűlés és egyhangú határozatképen kimondta, hogy az emléktábla leleplezését még ez év folyamán kívánja megejteni. Minthogy azonban felsőbb hatóságunk határozománya szerint a leleplezési ünnepélynek minden politikai színezettől mentnek kell lennie, kimondotta a nagygyűlés, hogy ehez a határozománhoz alkalmazkodni fog az ifjuság, de az előbbi terveket, amelyek az ünnepség impozánsabbá létele végett nemzetünk nagyjainak meghívását célozták, nem fogja emellőzni. A jövő év márciusában városunkban tartandó országos diákkongresszus ügyében H. Kiss Pál szólalt fel, kinek indítványára egyhangulag elhatározta a nagygyűlés, hogy egy szűkebbkörű bizottságot küld ki, amelynek hivatása lesz akadémiánk ifjusága között a kongresszus előkészítése és rendezése körül felmerülő teendőket arányosan felosztani. E bizottság tagjai lettek: H. Kiss Pál, Kiss Endre, Kövér Béla, Matolcsy Sándor, Oláh Béla, Papp László, Baróthy István, Jóljárt István, Kocsis János, Szarka Boldizsár.

Kimondotta továbbá a nagygyűlés, hogy az 1906 március 26. és következő napjain tartandó Diákkongresszus s az ezzel együtt rendezendő Kossuth serleg föl-avatási ünnepségre az ország egyetemi és akadémiai ifjuságát meghívja. Tárgyaltatott ezután a debreceni egyetem javára rendezendő kirándulások ügye, melyeknek rendezését egy husz tagu bizottságra bízta a nagygyűlés, amelynek tagjai lettek: H. Kiss Pál, Érics Ernő, Göbel Károly, Kövér Béla, Szilágyi Dezső, Oláh Béla, Kiss Endre, Kostyák József, Sárváry Jenő, Vidovich Ernő, Bárothy István, Szarka Boldizsár, Jóljárt István, Bán István, Barkaszi Károly, Gönczy Béla, Peleskey Sándor, Venetianer Sándor, Mikó Imre, Varga Csongor. A tárgysorozat utolsó száma Somogyi József 3. th. indítványa volt, aki a színházi diákhely és kedvezményes jegyek ügyében javaslatot terjesztett a nagygyűlés elé. Indítványára kimondotta a gyűlés, hogy nemorandumban fogja fölkerüni Zilahi Gyula igazgatót, hogy az előbbi évek szokásához képest a kedvezményes jegyeket bocsássa rendelkezésére az ifjuságnak. A nagygyűlés Somogyi Józsefet bízta meg a memorandum szövegezésével.

Joghallgatók becsületszéké. Örömmel üdvözöljük a jogász ifjuságot abból az alkalomból, hogy a már évek óta pihenő intézményt, a joghallgatók becsületszékét ebben az évben fölállította. Annál örövendesebb ez a tény, mivel a jogász ifjuság is nagy hiányát érezte a becsületszéknek, amely hivatva van az ifjuság belső békéjét fenntartani, s az ifjusági élet nyugalmát megőrizni. Október 12-én gyűlt össze a jogász ifjuság, hogy megválassza a becsületszék tagjait. A gyűlést Tóth Lajos dr. jogkar-dékán ur megbízásából H. Kiss Pál, a J. S. E. elnöke vezette, aki fölolvasta az alapszabályokat, melyek szerint minden évfolyamról két rendes és egy póttag képviseli az ifjuságot. Megválasztattak a becsületszék tagjait a IV. évről: Szunyogh Sándor, Balogh István és Nagy Elek. póttag. III. évről: H. Kiss Pál, Kövér Béla és Mészöly Miklós póttag. II. évről: Kiss Endre, Oláh Béla és B.

Kiss Pál póttag. I. évről: Kollonay János, Winnay Géza és Pethő Endre póttag.

Jogász nagygyűlés. Október 11-ére gyűlésre hivta össze a jogász ifjuságot H. Kiss Pál, a J. S. E. elnöke, amelynek legfőbb tárgya volt, a már évek óta tervezett Jogász-kör életbeléptetésének megbeszélése. A gyűlés egy bizottságot küldött ki, melynek feladatává tette, hogy egy tervezetet dolgozzon ki, s azt egy ujonnan összehívandó jogász nagygyűlés elé terjessze be. A bizottságba kiküldettek: Szunyogh Sándor, Balogh István, H. Kiss Pál, Mező Sándor, Oláh Béla, Fehér Károly, Vásári István és Vidovich Ernő. Elhatározta a nagygyűlés, hogy a régebben szokásos matinék tartását fölveszi az ifjuság programjába, hogy ezáltal is teret szolgáltasson a jogász ifjuság társadalmi tevékenységének. Az első teendők megbeszélésére kiküldött bizottság tagjai lettek: H. Kiss Pál, Göbel Károly, Oláh Béla, Éricz Ernő, Sárváry Jenő és Vidovich Ernő. A Vivőkörrel kapcsolatos lövő egyesületet szintén életbe léptette a nagygyűlés és fölkerítte a Vivőkör választmányát, hogy engedjen nagyobb tért ennek a testedző sportnak, hogy ezáltal is előmozdítsa a Vivőkör fontos célját: az ifjuság testi nevelését. Végül megbizta a nagygyűlés Bartók Ferenc, Schenk István és Tatay Zoltán joghallgatókat, hogy a Jogász-zenekart valósítsák meg s működésükről tegyenek jelentést a legközelebb összehívandó jogász nagygyűlésnek.

A. H. Ö. T. eddig már három gyűlést tartott, melyeken sikerültebb szerepléseikkel kitűntek Varga Antal 2. th., Hódi Gusztáv 2. th. és Barazsu Pál 1. th. kik imádkoztak, Kalas Felenc 2. th. és Papp József 1. th. kik prédikáltak, Mikó Imre 2. th. ki szabad előadást tartott Palesztina őslakóinak házi életéről, és Varga Antal 2. th. ki felolvasást tartott a vasárnap megünnepléséről. Ugyancsak e gyűléseken hosszasan vitakoztak a protestáns estelyekről, határozatot azonban nem hoztak. Megállapították továbbá az okt. 31. ünnepély műsorát, mely alkalomra pályázatot hirdetek emlékbeszédre és ünnepi ódára s kitűzték a versenyszavakat idejét.

Sakkrovat.

Rovatvezető: **Gönczy Béla.**

A debreceni főiskola hallgatói között mindig széleskörű érdeklődés mutatkozott a sakkozás iránt, mely félig tudomány, félig játék, de mindenesetre nemes, szellemfejlesztő élvezet, azért azt hisszük, jó szolgálatot teszünk lapunk olvasóinak, ha megnyitjuk ezt a már tavaly megindított rovatot s ha nem is minden számban de olykor-olykor bemutatunk egyet-kettőt azok közül az érdekes küzdelmek közül, melyek a sakktabla harcterének fehér-fekete mezőin játszódtak le. De talán nincs is szükség hosszú előljáró beszédre; lássuk magát a küzdelmet!

Visszautasított középcsel.

— Elemezte Kiss Endre —

Világos Sötét

Kiss Endre. Ádám István.

1 e 4, e 5. 2. d 4, d 5. 3. d x e H c 6.

Sötét gyalogot áldoz a játék elején, hogy az ismert variánsokat kerülje s ama reményben, hogy kárpótlásul kedvező pozícióra tesz szert.

4 e x d, H x d 5. H f 3, F g 4. 6 F e 2, F x H. 7 F x F, F c 5. 8 F f 4, V d 6. 9. F g 3, H h 6. 10 0 - 0, 0 - 0 - 0. 11 c 4, g 5. 12 V a 4, f 5.

Mindkét fél támadásra játszik.

13. h 3, f 4. 14. F h 2, g 4. 15 h x g, H e x g 16 H d 2, H x F. 17 K x H, H f 5! 18 H e 4, V h 6 +, 19 K g 1, B h g 8?!

Ez az áldozat inkorrekt.

A helyes és kényen látható folytatás H g 3 lenne. Erre következhetnek. 20. H x H, f x H, 2 1 B d 1, F x f + 22 K f 1, B d 8 — és sötétnek, minthogy előbb tudta támadását érvényre juttatni, azonnal nyernie kell.

20, H x F, B g 3?

Ujabb áldozat, amelyik még az előbbinél is helytelenebb.

Itt világos V x a-val két két lépésre, matot adhatna, vagy a vezért nyerné. Annak oka, hogy e lépést egyik fél sem vette észre az, hogy mindkettő a sötét királysáryni támadására koncentrált figyelmét. En annál inkább nem tartottam szükségesnek nagyon figyelmesen szétnézni a táblán, mert úgy láttam, hogy el lépésnek, mely az előbb említett választól eltekintve mutatósan látszott, egyáltalán nem lesznek káros következményei reám nézve.

21 f x B, f x g 22. B e 1! H d 4. H e 3 sem eredményezne még remist sem, mert még arra F h 5! következnek. Ekkor a valószínű folytatás V x F. 24 B x H, V h 2, 25 K f 1 V h 1 + 26 K e 2, V + g + 27 K d 3 és világosnak nyernie kell. A szöveglépéssel azonban sötét védhetetlennek látszó mattal fenyeget, — de világos a következő vezéráldozattal a maga javára dönti el a játszmát.

23 V d 8 +!! B x V, 14 B e 8 + B d 8 25 F g 4 +, H e 6. 26 F x H + V x F, 27 B x B + K x B 28. H x V +. sötét feladja.

Szerkesztői üzenetek.

K. A. ügyvéd urnak. Helyben. Lapunk iránt, szives érdeklődését nagyon köszönjük. Az említett fiatal költőtől el fogjuk kérni a kérdéses verseket s ha hajlandó lesz lapunknak közlés véget átengedni, a legközelebbi számban közölni fogjuk.

K. E. lelkész urnak. Kölcse. Igen, a fia vagyok. A lap iránti meleg figyelmét köszönöm. Mihelyt nagy elfoglaltságaim között tudok időt szakítani magamnak átnézem az említett évfolyamot; — annál is inkább, mert ez bizonyára tanulságos lesz rám nézve.

Bizarro. Nemcsak neve, hanem dolgozata is bizarr. Kifejezései néhol naivak, néhol zavarosak, bár tagadhatatlan, hogy párszor valóban költői hang csendül meg ritmikus prózájában. Ha mindenütt egyenletes gondal dolgozna, meggyőződésünk, hogy közölhető s élvezetes dolgokat is tudna írni. — A szerkesztőség előtt nem szabad titkolnia valódi nevét: — ha a szerkesztőség előtt álnev leple alá akar rejtőzni, újabb dolgozatait, melyeket legjobb reménnyel várunk, még az esetben sem közölhetjük, ha különben alkalmasak volnának a közlésre.